

מרוכה פרק שביעי בבא קמא

סה.

עין משפט נר מצוה

א יא מ"י פ"א מהל' גניבה ה"ל יד סמג
 עשין ע"א טו"ש ח"מ ס"י
 ש"ד ס"ק ג'
 יב ב מ"י שם סמג שם
 טו"ש פ"א שם
 טו"ש פ"א שם הלכה יג
 טו"ש פ"א שם טו"ש ח"מ
 שם סמג ד'
 טו"ש פ"א שם כה"ה
 יבס"פ פ'
 יז ה מ"י שם טו"ש שם
 סמג ד'
 יח ו טו"ש שם ס"ג:
 יט ז מ"י שם הלכה יד
 ופ"א מהל' גזילה ה"ל
 א סמג שם טו"ש ח"מ
 שם סמג ד' ופ"א ש"ד סמג
 י:
 כ ה מ"י פ"א מהלכות
 גניבה ה"ל י"ד ופ"א
 מהלכות גזילה ה"ב סמג
 שם טו"ש ח"מ ס"י ש"ד
 ס"ג ופ"א ש"ד סמג
 כ"א ט מ"י פ"א מהל'
 גניבה ה"ל יד סמג
 שם טו"ש ח"מ ס"י ש"ד:
 כב י מ"י פ"א מהל'
 גניבה הלכה ח
 ה"ל ט ופ"א שם ה"ל א
 ובל"ג סמג לא"ן רמח:
 כג ב מ"י פ"ד מהל'
 גניבה הלכה א סמג
 עשין ע"א טו"ש ח"מ ס"י ש"ד:

אין לי אלא ידו. פי' שגנבו צידו ממש גגו חזירו כלומר שהכניסה
 צמקל מחזירו של צעה"צ וכנסה לגגו חזירו וקרפיפו ואיזטרין
 לרצויו חזר לאשמועינן דחזר קונה אף לחובתו ללא תימנא כשליח
 דמיא ואין שליח לדבר עבירה קמ"ל דקונה דמפרש צפ"ק דצ"מ
 (דף י'): דיש שליח לדבר עבירה היכא
 דשליח לאו צר חיובא הוא וכן מוכח
 התם דכפרישית:

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ליבתוב או אם המצא המצא או
 המצא המצא. משמע
 לאורחיה דקרא ליכתוב צ' פעמים
 מיצה אחת * וכן צהחזול (לגמג פה).
 גזי ורפא ירפא וקשה * דצריש היו
 צודקין (פסחד"ן דף מ: ושם ד"ה מדהוה)
 קאמר גזי גזי וז"ש דהיטב היטב דמופנה
 מדח"ל למכתב או לרוש מדרוש או
 חקור מחקור מדשני קרא דצדוריה
 צהיטב כו' משמע דאי הוא כתב הכי
 לא הוא מופנה ואמאי אכתי הוא
 מופנה מדהוי ליה למיכתב או לרוש
 דרוש או מחקור מחקור וי"ל דאין
 ה"י אלא משום דאין יורד לאותה
 סברה ויחא ליה לנתקט כפל לשון
 השגור בצמה מקומות כמו תעניק
 תעניק נתון תמן (דברים טו):

גופא אמר רב קרן בעין שנגב.
 צמסקנא דמילתא אמרינן
 דרב איירי לענין יוקרא חזול ופ"ת
 ומאי קמ"ל מתניתין היא צריש הגחול
 קמא (לגמג דף צ"ג): כל הגולנין משלמין
 כשעת הגזילה ואע"ג דמתני' משמע
 דלענין שניו איירי בגון עלים ושעלן
 כלים והתם (דף י"ז): נמי קאמר
 צגמ' כל הגולנים משלמים כשעת
 הגזילה לאתויי דר' אלעאי גזל טלה
 ונעשה איל נעשה שניו צידו וקאלו
 מ"מ לענין יוקרא חזול נמי איירי
 כדמוכח צקוף המפקיד (ב"מ דף מג).

מוסף רש"י

אין לי אלא ידו. אין
 לי תחתיב כפל אלא חזון
 שלקחו צידו (ב"ב נו). גגו
 חזירו וקרפיפו מבין.
 ששם נמסרה שם ועל
 צפניה לגנבה. מנין שקמה
 לו חזירו ומתחייב כפל
 (שם ובנינו שם י'). בעל
 הדיב שטען טענת גב
 צפקדון. פטר עלמו ע"י
 גניבה שטען נגד הימנ,
 וזומר חזק פטור מגניבה,
 וק"ל ששם נשבע וצאו
 עדים משלם כפל כגון
 עלמו. אלא אם אורה אפי'
 אין כפל כפול דמדה צקום
 וחזומש ואשם. ולא כפל,
 לאין משלם קנס על פי
 עלמו (לשון קו). משלם
 תשלומי כפל. משום
 עדים. ואשם. אלא חזומש לא
 משלם (שבועות א').

כחושה והשמינה כו'. הגג צפומה וקשיא לרב דלמר תשלומי ד'
 וה' כשעת העמדה צדון וקס"ד צין שצחה צין הכחושה הגג
 צידים: ומשני משום דאל"ל כו'. אכל שצחה צדמים שהוקרו צהמות
 צשוק או שנתפטמה מאליה משלם
 הגג הכחושה צידים צטורח מלאכה
 או צמקל: מה לי קטלה פלגא.
 הלכך מההיא שעתא דאכחושה אמתלה
 לה צביחה: ולכסוף שויה ד'. צשעה
 שאצדה מן העולם: פצרה. צידים
 או שמייה משלם ד'. וצהמפקיד (ב"מ
 דף מג). מפרש טעמא דכל כמה
 דאיתיה צעניא צרשומא דמרה קיימא
 דהא צעי לאהדורה הלכך צרשומא
 דמרה הוקרה וההיא שעתא דמזרה
 ושמייה הוא דקא גזיל לה אכל איתבר
 ממילא אמאי מחייבת ליה אההיא
 שעתא דגולה וההיא שעתא זוזא הוא
 דשויה וגזי צביחה ומכירה הוי כי
 פצרה או שמייה: משלם קרן וחומש
 ואשם. משום שצועה ואין כאן כפל
 דמדה צקנס פטור: ואם מצאו
 עדים. ונתחייב צכפל הודה: משלם
 כפל ואשם וחומש עולה לו כחון
 הכפל. שהרי חומש לצעלים הוא והוא
 שקל. וע"כ הא דר' יעקב צששין
 כאחד החומש והכפל קמייירי דאי הוא
 כפילה טפי מחומשא לאו חומשא
 הוי ולא מייפטר ליה עד דמשלם
 חומש דחומש כפרה שצועה הוא:
 ותכי"א

(א) וצמח כד: וש"ן.
 (ב) צ"מ מ"ג. (ג) כחוספת
 צ"מ מג: ד"ה אלא הגי'
 רכא. (ד) ולקמן קו. שצויה
 לו: (ה) וע' צמוס' פסחים
 מהל': ד"ה א"כ וצוס' ממות
 פ: ד"ה לצמוס וצוס'
 כחיותו לט: ד"ה אין.
 (ו) ולקמן טו. (ז) גי' רש"א
 טלח' דממעיקרא דמיס'
 ככל עכשו משמע וכו' וכן
 הוא גי' הר"מ ע"ש.

תורה אור השלם

1. אלא המצא המצא
 קב"ד האגבה משור עד
 חזבור עד שיה חיים שנים
 יושלם: שמות כג

גליון הש"ס

גמרא אמר רב ששת
 אמונא כי נים. לעיל דף
 מו ע"ב ופ"א: תוס' ד"ה
 לבתוב וכו' וכן בחזקוני
 גבי ורפא ירפא. וכן
 מענינ ג ע"א ממות ז
 ע"ב:

רבינו הגנאל

גופה אמר רב קרן בעין
 שנגב. מאי טעמא. כתי'
 גניבה וחיים אחייה לקרן
 בעין שנגב, כתיבה ארבעי'
 וחומש כשעת העמדה
 ברין. ושקלו וטרו
 ואוקמוה
 והשמינה או שמינה
 והכחושה דלא כרב. וכי
 לא אמר רבא ולא יוקרא
 חזולא כרובא דמי' מאן
 דגזל חביתא מחבריה,
 מעיקרא שריא חזולא
 והשתא שריא ד'. שתייה
 או תברא משלם ד'
 הדשתא. גולה איתבר
 ממילה משלם כשעת
 הגזילה וזוא. רב נמי כי
 קאמי' הכי קאמי', כגון
 דמעיקרא היה שריה
 ארבעה ולבסוף זוזא קרן
 בעין שנגב כפל ד' וה'
 כשעת העמדה ברין. ואני
 רב חנניה לסייעיה לרב,
 בעל הדיב שטען טענת
 גב בצקדון (ונשבע
 הודה ופיקד עדים, אם עד
 שלא באון עדים הודה,
 משלם קרן וחזומש ואשם.
 ואם משבאו עדים והודה,
 משלם כפל ואשם,
 וחזומש ופולה לו בכפילה,
 דברי ר' יעקב וכו'.

דמייתי לה איוקרא חזולא וכן פרק כל שעה (פסחים דף ג'ג). גזי אוכל תרומה דקאמר היכא דמעיקרא שויה ד' ולכסוף שויה א"ל חזולא תצעי
 לך דודאי לפי דמים משלם ללא גרע מגולן דמתן כל הגולנים משלמים כשעת הגזילה וי"ל דיעקר רב לא אמת לאשמועינן אלא תשלומי
 כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה צדון והא דקאמר מ"ט דרב אמתשלומי כפל ותשלומי ד' וה' קא צעי וכו"פ אמר קרא גניבה
 וחיים אחייה לקרן בעין שנגב ומשמע ליה דוקא לקרן ולא תשלומי ד' וה' ופ"ת צהחזול קמא (לגמג דף קה). דלמר רבא גזל שלש אגודות
 צג' פרוטות והחלו ועמדו על צ' והחזיר לו צ' חייב להחזיר לו אחת ותנא תונא גזל חמץ ועבר עליו הפסח אמאי לא מייחי ראייה ממתני'
 דכל הגולנים משלמין כשעת הגזילה כיון דלענין יוקרא חזולא נמי איירי וי"ל דמתניתין דכל הגולנים לא מצי מייחי דהתם אם איתא
 לגזילה צעין הויא צת השצה ולהכי כי ליתא נמי צעין משלם כשעת הגזילה אכל גזי אגודה דאם איתא צעין לא הויא צת השצה דהשתא
 לא שויה פרוטה הויא אמינא דכי ליתא נמי לא משלם אכל מההיא דחמץ ועבר עליו הפסח מייחי שפיר דלילוי הוי צעין לא שוי מידי אפי"ה
 היכא דליתא צעין משלם כדמעיקרא וצפרק כל שעה (פסחים דף ג'ג). הוי מצי לאתויי משלם דגזל חמץ דמשלם כדמעיקרא אלא דניחא ליה
 להציא הויא דכל הגולנים שהיא שניה תחילה ועוד אורי' דגמג חמץ לא מצי למירק כלל ולפי דמים משלם היכא דמעיקרא שויה ד' ולכסוף
 שויה חזולא דה"א דגזי חמץ כי ליתא חמץ כי ליתא צעין צעין לשלומי ליה חמץ מעליא לאותה חתיכה שגזל דלפי מדה משלם אכל לא דמיים של שעת הגזילה
דרתניא בחושה והשמינה כו'. תימה היכי קס"ד דרב ששת שדבר רב צכחושה והשמינה דא"כ היה מגרע כמו של קרן וממילתיה
 דרב משמע שצא ליפות כמו של קרן ולגרע כה כפל וד' וה' דקאמר אחייה לקרן דוקא בעין שנגב ואחייה משמע לשון יפוי
 כה וי"ל דאחייה אין לשון יפוי אלא לשון תשלומים וכל דבר שמשלים החסרון שנגב או גזל קרי אחייה וכן משמע צקוף ששעמין¹ דקאמר
 "טלחים כדמעיקרא (משלם) כפל ד' וה' כשל עכשו משמע אפי' מעיקרא שויה חזולא ולכסוף ד' דומיא דטלה ונעשה איל משלם כפל
 כי השתא לפי ר"י דלקמן ושם אפרש צעה"ה ומיהו ר"ת פי' צעה"א לקמן דלגרע כה הכפל קאמר רב כשעת העמדה צדון ולא ליפות:
אנא מפשימנא ואת שקצ"ת. משמע דכשנתפטמה מאליה הוי כשעת העמדה צדון ולפי זה הוה מצי לאוקמי מילתיה דרב כשנתפטמה
 מאליה וכל הוה צדון לאוקמיה ציוקרא חזולא ומיהו לפי האמת אפי' כשנתפטמה מאליה משלם כפל ד' וה' מעין שנגב כמו בטלה
 ונעשה איל דלמר לקמן דמשלם כפל ד' וה' בעין שנגב ואפי' שניו לא קמי משום דלמר ליה אטו תורא גנזי מינך דיכרא גנזי מינך
 הכא נמי כשנתפטמה מאליה מצי אמר ליה אטו שמינה גנזי מינך ודוקא ציוקרא חזולא הוא דקאמר רב כפל ד' וה' כשעת העמדה צדון
 דלא שייך למימר אטו יוקרא גנזי מינך וטעמא אפרש לקמן צעה"ה גזי הא דקאמר טלחים כדמעיקרא דמים כשל עכשו:
מה י' קבצה כובה מ"ה קבצה פלגא. פ"ה משום דהכחשה אמתלה דעבידה היא וקשה לר"י דלא שייכא הכחשה לעבידה מידי כיון
 שאם היה הורגה כולה צענין זה לא היה זה דין ד' וה' אלא הכי פריך מה לי קטלה כולה דאין הולכין צתר הדמים דהשתא
 דקנאה צשינו ואינה של נגזב אלא צתר מעיקרא שהיתה שלו וה"ה צקטלה פלגא ולפי זה ה"ה צהוכחשה ממילא דמשלם כדמעיקרא
 דמה לי מתה כולה מה לי מתה פלגא ודאי מתה כולה מאליה יש לחייבו כדמעיקרא שהיתה של נגזב ולא צתר השתא וכי קא משני
 ומוקי מילתא דרב ציוקרא חזולא לא הוה מצי לאוקמי כחשה דממילא ועוד אורי' דלמי לפרש צעה"א מ"ל קטלה כולה מ"ל קטלה פלגא
 כלומר אפי' למ"ד אין לשחיטה אלא לצסוף ולא מחייב ד' וה' עד משבו אחרון אפי"ה לא אזלינן צתר חשיבותא דההיא שעתא כפי
 מה שהוא שיה צמשהו אחרון אלא כפי מה שזיה קודם שחיטה א"כ כי קטלה פלגא נמי דהיינו הכחשה לא אזלינן צתר השתא אלא צתר
 מעיקרא ולפי טעם זה ה"מ לאוקמיה מילתא דרב צהוכחשה ממילא: